

STUDIEPLAN FOR BACHELOR I PRAKTISK TEOLOGI

Innhold

Bachelor i Praktisk teologi	2
Oversikt over fagplaner og arbeidskrav	4
KRLE 100 Kristendom med RLE.....	5
Bibelen.....	6
Fag og Formidling	10
Kristendommens historie	12
Kristen Tro	14
Andre religioner	17
Livssyn og religionsmøte	20
Teologi I	23
Teologi 2	26
Bibelvitenskap	29
IFO119 Kommunikasjon	31
Examen Philosophicum.....	34
Examen Facultatum (allmenn variant)	37
Praksis.....	41
Forkynnelse og gudstjeneste.....	43
Ledelse og menighetsutvikling	46
Personlighetspsykologi og sjelesorg.....	48
Personlig og pastoral utvikling	51
IFO113 Misjonsvitenskap	53

Bachelor i Praktisk teologi

Bachelor i praktisk teologi er en tydelig profesjonsrettet utdanning som gir grunnleggende pastoral kompetanse. Den vil kvalifisere for flere ulike stillinger innen kirke, menighet og organisasjonsliv. Studieprogrammet vil også kvalifisere til videre studier og opptak på masterstudier.

Hvilke kunnskaper skal studenten ha?

- Ha bred kunnskap om teorier, problemstillinger og metoder innen religion, kristen tro og teologisk refleksjon – spesielt knyttet til praktisk teologi.
- Ha bred kunnskap om bakgrunn og tradisjoner for religion, kristen tro og praktisk teologi samt fagfeltenes egenart og plass innen den kristne kirke og dagens samfunn.
- Kunne oppdatere sin kunnskap innen fagfeltene religion, kristen tro og praktisk teologi
- Ha kjennskap til teologisk forskning og utviklingsarbeid, med særlig henblikk på praktisk teologi.
- Kunne beskrive ulike utfordringer ved det å være pastor, prest eller forsamlingsleder.

Hvilke ferdigheter skal studenten ha?

- Kunne anvende teologisk og etisk kunnskap på både praktiske og teoretiske problemstillinger, særlig i spørsmål knyttet til menighet og organisasjonsliv.
- Evne til å oppdatere og fornye egen kunnskap i teologi og samfunnsproblemer, særlig innenfor praktisk teologi.
- Kunne benytte teologisk og pastoral innsikt i strategisk menighetsarbeid og treffe begrunnede valg.
- Kunne reflektere over eget arbeid og egen tjeneste og ha evne til å justere dette under veiledning.

Hvilken generell kompetanse skal studenten ha?

- Kunne beskrive og vurdere pastorale utfordringer og ha innsikt i yrkesetiske problemstillinger.
- Kunne formidle kristen tro og livssyn i kirke, skole og samfunn.
- Kunne vise toleranse, respekt og tillit i møte med mennesker med ulike livssyn og livstolkning.
- Være bevisst på den lederrolle som kunnskap og utdanning gir.
- Kunne anvende faglig kunnskap med tanke på utøve godt lederskap og god praksis og kunne fremme innovasjon.

Oppbygging

Bachelor i praktisk teologi	
KRLE Årsstudiet i KRLE (20 sp) Bibelen (15 sp) og Fag og formidling (5sp)	
KRLE Årsstudiet i KRLE (20 sp) Kristendommens Historie (10 sp) og Kristen tro (10 sp)	
KRLE Årsstudiet i KRLE (20 sp) (fellesfag med årsstudiet i interkulturell forståelse) Andre religioner (10 sp) og livssyn og religionsmøte (10 sp)	
TEO200 Teologi (15 sp) Teol 201 Teologi I	PRA200 (5 sp) P203 Ledelse og menighetsutvikling
TEOL 200 (10 sp) Teol 203 Bibelvitenskap	
IFO 119 (10 sp) (fellesfag med IFO, Musikk, Psykologi Teologi) Kommunikasjon, språk og samspill	
Examen phil. (10 sp) Examen fac. (10 sp) Allmenn variant	
TEO200 Teologi (15 sp) Teol202 Teologi II	PRA200 (15 sp) PRA204 (10 sp) Personlighetspsykologi og sjelesorg PRA205 (5 sp) Pastoral utvikling
PRA200 (10 sp) (felles med bibelvitenskap) P202 Forkynnelse og Gudstjeneste	
Valgemne Misjonsvitenskap (10 sp)	
PRA200 (10 sp) P201 Praksis	

Oversikt over fagplaner og arbeidskrav

1. studieår Kristendom med RLE

KRLE 111 Bibelen	15 sp	135 timer
KRLE 112 Fag og formidling	5 sp	30 timer
KRLE 113 Kristendommens hist.	10 sp	75 timer
KRLE 114 Kirkens tro	10 sp	90 timer
KRLE115 Andre religioner	10 sp	75 timer (8sp sammen med IFO)
KLRE116 Livssyn og religionsmøte	10 sp	90 timer (5 sp sammen med IFO)
Til sammen		495timer
Selvstudium og eksamensforberedelse		1080 timer (40 uker a 27 timer)

2. studieår

Teol 201 Teologi I	15 sp	120 timer
Teol 203 Bibelvitenskap	10 sp	60 timer
IFO 119 Fellesfag (med musikk og IFO)	10 sp	60 timer
EXP	20 sp	120 timer
PRA 203 Ledelse	5 sp	30 timer
Til sammen		390 timer
Selvstudium og eksamensforberedelse		1160 timer (40 uker a 29 timer)

3. studieår (PRA)

Teol202 Teologi II	15 sp	120 timer
PRA 201 Praksis	10 sp	65 timer
PRA 202 Forkynnelse og Gudstjeneste	10 sp	65timer
PRA 204 Personlighetspsy og sjelesorg	10 sp	65 timer
PRA 205 Personlig og pastoral utv.	5 sp	30 timer
IFO 113 Misjonsvitenskap	10 sp	65 timer
Til sammen		410/ timer
Selvstudium og eksamensforberedelse		1160 timer (40 uker a 29 timer)

Av de totale 180 studiepoeng er

- 100 studiepoeng felles fag for bachelor i praktisk teologi og bibelvitenskap
- 40 studiepoeng er fordypning i PT (10 er felles med bibelvitenskap)
- 20 studiepoeng EXP
- 10 studiepoeng fellesemne med studenter fra flere studieprogrammer
- 10 studiepoeng er avsatt til et valgemenne

KRLE 100 Kristendom med RLE

Årsstudiet *KRLE100 Kristendom med RLE (religion, livssyn og etikk)* skal til sammen utgjøre minst 60 studiepoeng, og er en integrert del av studieprogrammene *Bachelor i Praktisk teologi og Bachelor teologi (3årig studieløp)* ved ATH

Forventet læringsutbytte

Læringsutbyttet skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse i samsvar med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Studenter på årsstudiet i KRLE skal ha faglig kompetanse, tilegne seg yrkesfaglige ferdigheter og utvikle sin personlige danning.

Hvilke kunnskaper skal studenten ha?

- Grundig kunnskap om kristendommens sentrale tekster trosgrunnlag og opprinnelse
- Kunnskap om andre religioner og livssyns tekster trosgrunnlag og opprinnelse
- Kunnskap om kristendommen og andre religioner og livssyns historie og betydning i Norge
- Kunnskap om kristendommens ulike konfesjoner og trosuttrykk
- Kunnskap om ulike syn på sentrale spørsmål i den kristen tro
- Kunnskap om etisk metode og sentrale etiske områder

Hvilke ferdigheter skal studenten ha?

- Evne til å arbeide med tolkning og forståelse av bibeltekster og utvalgte historiske tekster
- med tilknytning til Bibelen, kirkehistorien og andre religioner og livssyn
- Evne til å reflektere over etiske problemstillinger
- unne arbeide metodisk med teorier, fagstoff og forskningsresultater
- ven til å reflektere over ulike trosuttrykk og spiritualitetsformer

Hvilken generell kompetanse skal studenter ha?

- Respekt og toleranse for religions- og livssynsmangfoldet
- Kunne formidle livssyns- og religionsstoff i ulike sammenhenger
- Forståelse for kristendom, religioner og livssyns plass i samfunnet

Bibelen

Studiepoeng	15
Kode	KRLE 111
Undervisningssemester	Første undervisningsperiode
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	august 2013

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *KRLE 101 Bibelen* utgjør 15 studiepoeng av *KRLE100 Kristendom med RLE*. KRLE100 skal til sammen utgjøre minst 60 studiepoeng, og er en integrert del av studieprogrammet *Bachelor i teologi / Bachelor i praktisk teologi* (3-årig studieløp) ved ATH

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og seminarer. Seminarene har obligatorisk fremmøte

Forventet læringsutbytte

1. Kunnskapsmål
  - a. Få oversikt over Bibelen og ulike teorier om de bibelske bøkernes opprinnelse, herunder tekst- og kanonhistorie.
  - b. Kunne gjøre rede for ulike teorier om forholdet mellom Det gamle og Det nye testamentet
  - c. Identifisere ulike tekst- og sjangertyper i Bibelen

2. Ferdighetsmål
  - a. Utføre eksegese av utvalgte bibeltekster på bakgrunn av moderne oversettelse og et enkelt metodeskjema, og ved hjelp av vitenskaplige kommentarer og relevante oppslagsverk.

3. Generell kompetanse
  - a. Forståelse av ulike tilnærminger til Bibelen og fortolkning av ulike teksttyper.
  - b. Evne til å formidle kunnskap om bibelens opprinnelse, betydning og budskap.

Kursbeskrivelse

KRLE 111 består i alt av 4 ulike kurs. Studie av Det gamle testamentet har to kurs på til sammen 7,5 studiepoeng. Studiet av Det nye testamentet har to kurs på til sammen 7,5 studiepoeng

Det gamle testamente – innledning og oversikt

Studentene skal i dette kurset tilegne seg faktakunnskaper til forståelse av Det gamle testamente, oversiktsmessig kjennskap til dets innhold og de ulike typer av litteratur, samt oversikt over noen sentrale bibelteologiske temaer. Denne delen fokuserer hovedsakelig på viktige historiske sider ved GT, herunder innledningsvitenskap, kanonhistorie og tekst- og oversettelseshistorie. I tilknytning til dette drøftes spørsmål knyttet til Israels historie i gammeltestamentlig tid.

Det gamle testamente: tekster og tolkning

I dette kurset er det det eksegetiske og litterære arbeid med utvalgte gammeltestamentlige skrifter/tekster som står i sentrum. Tekstene studeres på grunnlag av norsk bibeloversettelse og ved hjelp av en vitenskapelig kommentar. Studentene skal oppøve ferdigheter til å kunne analysere bibeltekster ved hjelp av grunnleggende eksegetisk og litteraturvitenskapelig metodikk. Også sentrale bibelteologiske emner vil bli behandlet i tilknytning til tekstgjennomgangene.

Tekstutvalg og temaer

1. Mosebok

Kapittel 12,1-9; 15 (17), 22, 1-19

De tid bud

2. Mosebok 20,1-17 og 5. Mosebok 5,6-21

Jesaja

6,1-7,17; 9,1-7; 11,1-10; 40,1-31; 52,13-53,12; 55,1-13; 61,1-7; 65,17-25

Salmene

8; 22; 23; 46; 51 og 73

Det nye testamente – innledning og oversikt

Studentene skal i dette kurset skaffe seg en oversikt over innholdet i Det nye testamente og kjennskap til de viktigste bibelteologiske temaer. Studentene skal videre tilegne seg kunnskap om de nytestamentlige skrifers litteraturformer og tekst- og kanonhistorie. Videre skal studiet gi kunnskap om den nytestamentlige tidshistorie med spesiell vekt på jødedommen på nytestamentlig tid og de første kristne menigheters situasjon i den romersk-hellenistiske verden.

Det nye testamente – tekst og tolkning

I dette kurset legges hovedvekten i NT-studiet på eksegesi av utvalgte nytestamentlige tekster. Tekstene eksegeres med utgangspunkt i en moderne norsk bibeloversettelse og ved hjelp av en vitenskapelig kommentar. Tekster fra Matteus-evangeliet studeres ut fra sin synoptiske sammenheng. Studentene skal videre tilegne seg innsikt i de viktigste eksegetiske metoder for å kunne studere bibeltekster med bakgrunn i deres litterære og miljøhistoriske sammenheng.

Tekstutvalg og temaer

Matteus-evangeliet

Tekster: 3,13-4,11; 5,1-12; 6,7-15; 8,1-4; 13,1-8.18-23; 16,13-23; 17,1-12; 28,16-20.

I tillegg studeres følgende temaer knyttet til tekster fra synopsen

Bergprekenens tolkningstyper og helhetsforståelse.

Underberetningene hos synoptikerne.

Jesu bruk av lignelser.

Apostlenes gjerninger (Acta) Tema:

Den Hellige Ånd i Acta.

Menighet og menighetsliv i Acta.

Misjonsforkynnelse og misjon i Acta.

Vurderings og evalueringsformer

Eksamen

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 4000 ord under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast, inkludert problemstilling og selvvalgt pensum
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- presentasjon av oppgavens problemstilling og struktur i grupper (avsluttende oppgaveseminar)
- minst 75 % deltagelse på obligatoriske seminartimer
- skriftlig emneprøve på 90 minutter med kortsvarsoppgaver fra pensum

Studenter som ikke følger undervisning ved skolen kan søke om alternativ eksamensform (skriftlig 4 timers eksamen) Søknad må sendes senest en uke etter at undervisningsperioden for emnet har startet, *bruk eget skjema*

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminar etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem

Pensum:

Det gamle testamente – innledning og oversikt Litteratur (ca 250 sider)

John Drane Introducing The Old Testament 3 ed

Det gamle testamente - tekster og tolkning, litteratur (ca 280 sider)

Kartveit, M. (red.): *Det gamle Testamente*, Oslo 2000. ISBN 82-521-6290-8
Side 71-122, 183-227, 248-308 og 311-377

Det nye testamente – innledning og oversikt, litteratur (ca 245 sider)

Hvalvik, R og T. Stordalen: *Den store fortellingen. Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning*. Oslo 1999. ISBN 82-541-0545-6. Side 32-50; 176-382 (224 s.)

og

Noack, B.: *Det nye Testamente og de første kristne årtier*. København 1992.
ISBN 87-12-64856-6. Side 42-98 (57 s.)

og

Carson and Moe An introduction to The New Testament 2.ed 2005 ISBN 978-0-310-23859-1
Side 285-331 (45 sider)

Det nye testamente – tekst og tolkning, litteratur (ca 280 sider)

Kvalbein, H.: *Matteusevangeliet*. Bind I og II. Oslo 1998/90. Bind I, ISBN 82-531-6063-1: side 15-32; 92-115; 124-138; 168-179; 201-216; 252-263; Bind II, ISBN 82-531-6065-8 : side 11-23; 63-73; 79-84; 287-293 (ca. 140 sider)

og

Hvalvik, R.: *Fra Jerusalem til jordens ender. Hovedtrekk i Apostlenes gjerninger*. 5 utgave. Genesis Oslo 2002. ISBN 82-476-0239-3. Side 45-85; 96-104 (ca. 45 sider).

Fag og Formidling

Studiepoeng	5
Kode	KRLE 112
Undervisningssemester	Første undervisningsperiode
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	august 2013

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *KRLE 102 fag og formidling* utgjør 5 studiepoeng av *KRLE100 Kristendom med RLE*. KRLE100 skal til sammen utgjøre minst 60 studiepoeng, og er en integrert del av studieprogrammet *Bachelor i teologi / Bachelor i praktisk teologi* (3-årig studieløp) ved ATH

Undervisningen foregår gjennom forelesninger

Forventet læringsutbytte

1. Kunnskapsmål
  - a. Beskrive forholdet mellom religion og pedagogikk historisk og aktuelt
  - b. Beskrive religionsundervisningspens plass og posisjon i norsk skole
  - c. Gjengi sentrale teorier om forholdet med barns utvikling og religion/ livssyn
  - d. Forklare sentrale elementer som utgjør rollen som religions og livssynslærer/ formidler
  - e.
2. Ferdighetsmål
  - a. Gjennomføre planlegging av religionsundervisning
  - b. Være oppmerksom på yrkesetiske problemstillinger
  - c. Identifisere religionsundervisningens særtrekk og egenart
  - d.
3. Generell kompetanse
  - a. Forståelse for religionsmangfoldet i norsk skole og evne til å til rette legge fagstoff om religion og livssyn pedagogisk

Kursbeskrivelse

Kurset i *fag og formidling* vil gi en innføring hvor det særlig fokuseres på oppdragelse og undervisning i grunnskolen. Studentene skal tilegne seg kunnskaper som gjør dem i stand til å vurdere den faglige formidling av kristendom, andre religioner og livssyn, innholdsmessig så vel som metodisk. Noen grunnlagsspørsmål vil debatteres samt en del religions-psykologiske tema. Kurset skal videre bevisstgjøre studentene på religionenes plass og funksjon i skolen.

Vurderings og evalueringsformer

Eksamen

Det avholdes en 4 timers skriftlig eksamen

Eksamen vurderes etter gradert skala A – F

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminar etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem

Pensum:

Litteratur (ca 350 sider)

Sødal, H.K. (red.): Religions og livssynsdidaktikk. En innføring. 4. utgave. Kristiansand:

Høyskoleforlaget, 2009 side 11-149 og 171-176

*Leer-Salvesen, Levi Geir Eidhamar, Vigdis Hølen: Den andre. Etikk og filosofi i skolen.

Høyskoleforlaget, Kristiansand 2007. ISBN 978-82-7634-716-6 side 2007 side 148- 170 og 244- 268

Repstad, P.: Religiøst liv i det moderne Norge. Et sosiologisk kart. 2. utgave. Kristiansand: 2000. ISBN 82-7634-290-6. Side 9-44; 101-114 (48 sider)

*Gunn Imsen Lærerne verden Innføring i generell didaktikk Universitetsforlaget 2006 side

169-200

*Gunn Imsen Elevens verden Innføring i Pedagogisk psykologi 4. Utg. Universitetsforlaget

2005 side 161- 178 og 251- 274

Læreplan i religion, livssyn og etikk <http://www.udir.no>

Kunnskapsløftets innledende del <http://www.udir.no>

*tekster merket med stjerne blir tilgjengelig som kompendium

Kristendommens historie

Studiepoeng	13
Kode	KRLE 113
Undervisningssemester	Andreundervisningsperiode
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	august 2011

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *KRLE 103 Kristendommens historie* utgjør 10 studiepoeng av *KRLE100 Kristendom med RLE*. *KRLE100* skal til sammen utgjøre minst 60 studiepoeng, og er en integrert del av studieprogrammet *Bachelor i teologi / Bachelor i praktisk teologi* (3-årig studieløp) ved ATH

Undervisningen foregår gjennom forelesninger

Forventet læringsutbytte

1. Kunnskapsmål
  - a. Kunne gjengi og forklare sentrale tidsepoker og utviklingstrekk i kristendommens historie.
  - b. Kunne gjengi og forklare ulike kirkesamfunns historie, lære, etikk, organisasjonsstruktur og gudstjenesteliv.
2. Ferdighetsmål
  - a. Kunne drøfte årsaker og virkninger ved kristendommens historie
  - b. Kunne drøfte likheter og ulikheter ved ulike kirkesamfunn
  - c. Kunne drøfte årsaker og virkninger i vekkelses- og misjonshistorien
3. Generell kompetanse
  - a. Kunne vise forståelse for ulike kirkesamfunns historiske utvikling, deres likheter og ulikheter
  - b. Kunne vise respekt for ulike kristne konfesjoners tro og praksis

Kursbeskrivelse

Norsk kirke- og misjonshistorie (4 studiepoeng)

Kurset skal gi et overblikk over norsk kirke- og misjonshistorie, og innsikt i kirker og menigheter som en del av den historiske virkelighet.

Kirke- og misjonshistorie med frikirkehistorie (4 studiepoeng)

Kurset skal gi et overblikk over allmenn kirke- og misjonshistorie samt frikirkelig historie fra oldkirken fram til nyere tid. Spesielt vektlegges den europeiske og nordamerikanske kirkehistorie samt oldkirken, reformasjonen og vekkelsesbevegelsene på 1700 og 1800-tallet. Studiet skal gi innsikt i kirker og menigheter som en del av den historiske virkelighet.

Konfesjonskunnskap (2 studiepoeng)

Kurset skal behandle utvalgte konfesjoner og kirkelige bevegelser, med vekt på konfesjoner som er representert i det norske samfunn.

Vurderings og evalueringsformer

Eksamen

Det avholdes en 4 timers skriftlig eksamen
Eksamen vurderes etter gradert skala A – F

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminar etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem

Pensum:

Norsk kirke- og misjonshistorie Litteratur (ca 300 sider)

Elstad, H og P. Halse: *Illustrert norsk kristendomshistorie*. Fagbokforlaget, 2002.
ISBN 82-7674-702-7. Side 13-323 (313 sider)

Kirke- og misjonshistorie med frikirkehistorie Litteratur (ca 315 sider)

Brynjar H: *Kirke og misjon gjennom 200 år*. Lunde Forlag 1997. ISBN 82-520-4450-6. Side 13-275 (262 sider)

Breistein, I. F. og Eskilt, I: *Frikirke- og vekkelsesbevegelser - en historisk oversikt*. Compendium. Kristiansand 1997. Side 7-60 (53 sider)

Konfesjonskunnskap Litteratur (ca 160 sider)

Sødal, H. K.: (red.): *Det kristne Norge. Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2002. ISBN 82-7634-354-6. Side 9--56; 63-96; 155-164; 177-190; 231-241; 255-285; 287-297

Kristen Tro

Studiepoeng	10
Kode	KRLE 114
Undervisningssemester	Andre undervisningsperiode
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	Førsteamanuensis Reidar Salvesen
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Oktober 2014

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *KRLE 114 kristen tro* utgjør 10 studiepoeng av *KRLE100 Kristendom med RLE*. KRLE100 skal til sammen utgjøre minst 60 studiepoeng, og er en integrert del av studieprogrammet *Bachelor praktisk teologi* (3-årig studieløp) ved ATH.

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og seminarer. Seminarene har obligatorisk fremmøte.

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål:

1. Beskrive hovedinnholdet i den kristne tro slik den kommer til uttrykk i Bibelen og økumeniske bekjennelser
2. Forklare ulike etiske posisjoner og teorier
3. Beskrive ulike former for kristen spiritualitet

Ferdighetsmål:

1. Gjennomføre sentrale systematisk-teologiske refleksjoner
2. Analysere ulike dogmatiske posisjoner
3. Analysere etiske case ved hjelp av etiske metoder
4. Reflektere over ulike spiritualitets tradisjoner

Generell kompetanse:

1. Respektere ulike konfesjonelle og etiske posisjoner og ulike spiritualitetstradisjoner
2. Drøfte ulike systematisk-teologiske synspunkter
3. Formidle sentrale synspunkter på systematisk- teologiske spørsmål

Kursbeskrivelse

Dogmatikk (5 studiepoeng)

Kurset i dogmatikk (troslære) skal gi en helhetsframstilling av den kristne tro på grunnlag av bibelvitenskapene og teologihistorien. Siktemålet er å gi kjennskap til og innsikt i de viktigste bibelsynspørsmålene, kristen åpenbaringsforståelse, læren om Gud, mennesket og den skapte verden. Dessuten vil kurset gi kjennskap til og innsikt i læren om Jesus Kristi person og gjerning og Den Hellige Ånd og menigheten. Emner som læren om frelsen, rettferdiggjørelsen, helliggjørelsen og

det kristne liv vil tas opp til behandling. Endelig vil problemstillinger i tilknytning til læren om de siste ting drøftes, herunder Jesu gjenkomst, dommen og det evige liv.

Etikk (3 studiepoeng)

Kurset i etikk skal gi en innføring i etikkens prinsippsspørsmål (grunnlagsetikk). Videre skal faget gi en innføring i kristen etikk med vekt på konkrete etiske emner (områdeetikk) på det personlige og sosiale plan. Samtidig vil man sette arbeidet med etikken i relasjon til etikkundervisning i menighet og skole. Særlig skal det her drøftes normer og verdier i relasjon til fellesverdier. Studiet skal videre gi studentene hjelp til å drøfte konkrete etiske spørsmål med fokus på aktuelle problemstillinger.

Spiritualitet (2 studiepoeng)

Kurset i spiritualitet skal gi studentene en tverrfaglig innføring i spiritualitet innenfor den kristne tro. Spiritualitet er forstått som den religiøse tros ytringsformer slik de kommer til uttrykk i enkeltpersoner og religiøse tradisjoner. Kurset vil blant annet gi en innføring i spiritualitetens hovedformer: kontemplativ, rasjonell, karismatisk, estetisk/rituell og diakonal spiritualitet.

Vurderings og evalueringsformer

Eksamen

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 3500 ord under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast, inkludert problemstilling og selvvalgt pensum
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- presentasjon av oppgavens problemstilling og struktur i grupper (avsluttende oppgaveseminar)
- minst 75 % deltagelse på obligatoriske seminartimer
- skriftlig emneprøve på 90 minutter med kortsvarsoppgaver fra pensum

Studenter som ikke følger undervisning ved skolen kan søke om alternativ eksamensform (skriftlig 4 timers eksamen) Søknad må sendes senest en uke etter at undervisningsperioden for emnet har startet, *bruk eget skjema*

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminar etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem

Pensum:

Dogmatikk Litteratur (ca. 300 sider)

Hegstad, Harald Gud, *Verden og Håpet Innføring i kristen dogmatikk* Luther forlag 2015

Skarsaune, O.: *Troens ord. De tre oldkirkelige bekjennelsene*. Oslo 1997. Side 25-35; 38-69; 77-80; 123-125; 135-177; 187-191.

*Lausannepakten. Den Norske Lausannekomité. Stavanger. 4 sider

Etikk Litteratur (ca 230 sider)

Heiene, G, og Thorbjørnsen, S.O., *Kristen Etikk, en innføring* Universitetsforlaget 2011, ISBN: 978-82-15-01803-4 (230 sider)

Spiritualitet Litteratur (ca 230 sider)

Foster, J.F.: *Streams of Living Water. Celebrating the Great Traditions of Christian Faith*. HarperSanFrancisco 1998, ISBN: 0-06-062822-7 (270 sider)

*tekster merket med stjerne blir tilgjengelig som kompendium

Andre religioner

Studiepoeng	10
Kode	KRLE 115
Undervisningssemester	Tredje undervisningsperiode
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	august 2013

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *KRLE 115 Andre religioner* utgjør 10 studiepoeng av *KRLE100 Kristendom med RLE*. KRLE100 skal til sammen utgjøre minst 60 studiepoeng, og er en integrert del av studieprogrammet *Bachelor i teologi / Bachelor i praktisk teologi* (3-årig studieløp) ved ATH.

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og seminarer. Seminarene har obligatorisk fremmøte.

Forventet læringsutbytte

Læringsmål

1. Ha kunnskap om begrepet religion og om religion som forskningsfelt
2. Ha kunnskap om religiøse livssyns, historie, praksis og særtrekk
3. Kunne forklare grunnleggende sammenhenger mellom religion, samfunnsutvikling og utviklingsarbeid
4. Ha kunnskap om symboler og ritualers sentrale plass i religiøse livstolkninger

Ferdighetsmål

1. Kunne formidle kunnskap om og undervise om ulike religion og livssyn
2. Kunne sammenligne religioner og finne fellestrekk og særtrekk
3. Kunne reflektere over forholdet mellom kristendommen og andre religioner.

Generelle ferdigheter

1. Vise respekt for mennesker med ulike religioner og livssyn

Kursbeskrivelse

Religionshistorie (2 studiepoeng)

Kurset gir grunnleggende innføring i religionsvitenskapen, men særlig fokus på definisjoner og historisk forståelse av faget. Det tar også opp riter og symboler som sentrale religiøse elementer.

Jødedom og slam (4 studiepoeng)

Kurset gir en generell innføring i jødedom og islam ut fra et historisk perspektiv. Studiet vil drøfte utviklingen av disse religionenes tros- og adferdsformer, deres aktuelle ytringer og endringer i dagens kulturelle og religiøse brytninger.

Hinduisme og Buddhisme (4 studiepoeng)

Kurset gir en generell innføring i hinduisme og buddhisme ut fra et historisk perspektiv. Studiet vil drøfte utviklingen av disse religionenes tros- og adferdsformer, deres aktuelle ytringer og endringer i dagens kulturelle og religiøse brytninger.

Eksamens og evalueringsformer***Eksamen***

Det avholdes en 4 timers skriftlig eksamen

Eksamen vurderes etter gradert skala A – F

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminar etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem

Pensum:***Religionshistorie Litteratur (ca 200 sider)***

Gilhus og Mikaelsson *Nytt blikk på religion* Pax forlag 2001 ISBN: 82-530-2252-2

Side 9-59 og 80-140 (110 sider)

*Hjelde og Krogseth, *Religions et vestlig fenomen* Gyldendal akademisk 2007 ISBN: 978-82-02-37776-9 side 19-48

*Furseth og Repstad, *Innføring i religions sosiologi* Universitetsforlaget 2003

ISBN 82-15-00417-2 (side 26-42)

Jødedom og slam, Litteratur (ca 210 sider)

Rian, D. og Eidhamer, L.G.: *Jødedommen og Islam*. 2. utg. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999. ISBN 82-7634-164-0. Side 11-108; 119-230; 244-249 (198 sider)

Hinduisme og Buddhisme Litteratur (ca 315 sider)

Jacobsen, K.A. og Thelle, N.R.: *Hinduismen og Buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 1999. ISBN 82-7634-148-9. Side 33-334 (301 s.)

*tekster merket med stjerne blir tilgjengelig som kompendium

Livssyn og religionsmøte

Studiepoeng	10
Kode	KRLE 116
Undervisningssemester	Tredje undervisningsperiode
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	august 2011

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *KRLE 116 Kultur og religionsmøte*. utgjør 10 studiepoeng av *KRLE100 Kristendom med RLE*. KRLE100 skal til sammen utgjøre minst 60 studiepoeng, og er en integrert del av studieprogrammet *Bachelor i teologi / Bachelor i praktisk teologi* (3-årig studieløp) ved ATH

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og seminarer. Seminarene har obligatorisk fremmøte.

Forventet læringsutbytte

Læringsmål

1. Kunne gjengi og forklare ulike livssyns historie og særtrekk
2. Kunne forklare hva religionsdialog og religionsmøte er
3. Kunne forklare hva menneskerettigheter og religionsfrihet er
4. Kunne gjøre rede for møter mellom islam og kristendom i historisk perspektiv og i dag

Ferdighetsmål

1. Kunne formidle kunnskap om og undervise om ulike religion og livssyn
2. Kunne formidle kunnskap om og undervise om religionsdialog, menneskerettigheter og religionsfrihet
3. Kunne vurdere ulike kristne holdninger til muslimer
4. Kunne reflektere kritisk over ulike sider ved misjon versus religionsdialog, sett i lys av misjonsbefaling, etikk og menneskerettigheter

Generelle ferdigheter

1. Kunne vise respekt og sensitivitet i møte med mennesker med andre religioner og livssyn
2. Kunne følge normer og regler for religionsdialog
3. Utvikle en verdibasert grunnholdning basert på menneskerettigheter og religionsfrihet

Kursbeskrivelse

Religionsmøte og menneskerettigheter (5 studiepoeng)

Kurset skal gi en innføring i temaene religionsmøte, religionsdialog og misjon, med særlig vekt på forholdet mellom kristendom og islam. Temaene vil belyses fra et menneskerettighetsperspektiv og et kjønnsperspektiv. Kurset gir en innføring i menneskerettighetenes historie og innhold, med særlig vekt på religionsfriheten.

Religioner og livssyn (5 studiepoeng)

Kurset vil gi studentene kunnskap om religiøse og livssynsmessige fenomener og tradisjoner, herunder gi innsikt i og forståelse for den rolle religioner og livssyn spiller i dagens verden. Studiet av livssynskunnskap omfatter bl.a. kjennskap til hva et livssyn er, den historiske bakgrunn for livssynsmangfoldet og eksempler på ulike livssyn.

Vurderings og evalueringsformer

Eksamen

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 3500 ord under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast, inkludert problemstilling og selvvalgt pensum
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- presentasjon av oppgavens problemstilling og struktur i grupper (avsluttende oppgaveseminar)
- minst 75 % deltagelse på obligatoriske seminarer
- skriftlig emneprøve på 90 minutter med kortsvarsoppgaver fra pensum

Studenter som ikke følger undervisning ved skolen kan søke om alternativ eksamensform (skriftlig 4 timers eksamen) Søknad må sendes senest en uke etter at undervisningsperioden for emnet har startet, *bruk eget skjema*

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminar etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem

Pensum:

Religioner og livssyn

Aadnanes, Per M. *Livssyn* 4 utg. Universitetsforlaget 2012 (side 11-74 og 130-291)

Sødal, H. K.(red.): *Det kristne Norge. Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2002. ISBN 82-7634-354-6.side 308-321

- * Grande Per Bjørnar *Sentrale Livssyn* Gyldendal Norsk forlag side 57-67, og 83-97
- *Schanning, Espen: *Modernitetens oppløsning*. Spartacus, 2000. Side 9-24 (16 sider)
- *Eidhamar, Levi Geir (red) *Religioner og livssyn* Kristiansand: Høyskoleforlaget, 2004 ISBN 82-7634-517-4 side 316-326

Religionsmøte og menneskerettigheter

- Leirvik, Oddbjørn *Religionspluralisme*. Pax Forlag 2007. Side 7-102 (95 sider)
- Opsal, J; Bakke, R (red): *Mellom kors og halvmåne*. Genesis Forlag, Oslo 1994. Side 1-150 og 165-196 (182 sider)
- *Kirkens Nødhjelp (red): *Håp for verden Kirken og Menneskerettighetene* 1998. Side 7-26, 87-100 (34 sider)
- *Oslokoallisjonen: "Ground Rules for Missionary Activities". The Oslo Coalition on Freedom of Religion or Belief 2009. Tilgjengelig på http://www.oslocoalition.org/documents/groundrules_final.doc (8 sider)
- *Breistein, Ingunn Folkestad: "The Oslo Coalition for Freedom of Religion or Belief: Ground Rules for Missionary Activities". I: *A Learning Missional Church - Reflections from Young Missiologists*. Edinburgh 2010-series, Regnum Books 2011(11 sider)
- *The Cape Town Commitment 2010. (Sidetall varierer med hvor dokumentet hentes, ca. 30 sider)
På engelsk: <http://www.lausanne.org/ctcommitment>
På norsk i Ekenes, Engelsviken, Jørgensen og Kjøde (red.): *Misjon til forandring : refleksjoner og visjoner fra Lausanne III*. Hermon 2011
- *Barbosa da Silva, António: "Mission eller dialog? En kritisk analys av kontroversen mission eller dialog ur kunnskapsteoretisk och etisk synsvinkel", s. 43-59 i Nygren, Tomas: *En värld – en religion? Religionsteologisk reflektion*. Johannelunds teologiska skriftserie 3-4 2002. (17 sider)
- *Grung, Anne Hege: "Kvinner i dialog". Artikkel tidligere publisert i boka *Emmaus: Erfaringer fra et meditasjons- og dialogarbeid*, Emmaus, Oslo 2000. Tilgjengelig på http://www.emmausnett.no/ressurser/kvinner_i_dialog.shtml (7 sider)
- *Thelle, Notto: "Hva er kristen tro i møte med annen tro?". S. 176-190 i Henriksen, Jan-Olav (red.): *Tro. 13 essays om tro*, Kom forlag 2006 (15 sider)

Teologi I

Studiepoeng	15
Kode	TEOL 201
Undervisningssemester	Første undervisningsperiode 2. år
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	August 2013

Forkunnskapskrav

KRLE 100 Kristendom med RLE eller tilsvarende

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *Teol 201 Teologi I* utgjør 15 studiepoeng av *Teologi 200*. *Teologi 200* skal til sammen utgjøre 40 studiepoeng og er en integrert del av studieprogrammene Bachelor i teologi og Bachelor i Praktisk teologi.

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og seminarer.

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

1. Gode kunnskaper om teologiens historiske utvikling
2. Gode kunnskaper om evangelikal og pinsekarismatisk teologis sentrale dogmelære og utvikling
3. God innsikt i evangelikal og karismatisk debatt om bibelsyn, frelsesforståelse og karismatikk
4. God kjennskap til de utfordringer teologiske tradisjoner står overfor i møte med en stadig mer pluralistisk verden

Ferdigheter

1. God forståelse for forholdet mellom teologi og kontekst
2. Evne til å diskutere og reflektere over ulike syn på Bibelen og frelsen
3. Evne til å analysere og reflektere over ulike etiske posisjoner

Generell kompetanse

1. Kunne samtale om og diskutere ulike syn på sentrale evangeliske og pinsekarismatiske spørsmål
2. Kunne delta i etisk dialog og begrunne og forsvare et kristent verdisyn

Kursbeskrivelse

Teologihistorie (4 studiepoeng)

Kurset tar sikte på å gi en god oversikt over teologiens historie, med vekt på oldkirken og den moderne periode. Tematisk vil kurset ha et spesielt fokus på teo-logien, kristologien og soteriologien. Kurset har normalt 24 forelesningstimer.

Evangelikal og pinsekarismatisk teologi (7 studiepoeng)

Dette kurset skal gi god oversikt over fremveksten og utviklingen av evangelikal og pinsekarismatisk teologi. Begge retningene er sentrale i norsk kirkevirkelighet, og studentene vil bli introdusert for ulike syn på aktuelle teologiske elementer som bibelsyn, frelsesforståelse, pneumatologi og karismatikk. Fagene vil også arbeide med disse retningenes historiske, teologiske og sosiale betydning. Kurset har normalt 36 undervisningstimer.

Religion og etikk (4 studiepoeng)

Kurset i *Religion og etikk* skal gi studentene en innføring i de etiske utfordringer som møter oss i et stadig mer komplekst og sammensatt samfunn. Perspektivet inkluderer vår kulturs møte med andre livssyns og religioners etiske normsetting. Samtidig søkes det å gi etikken en apologetisk tilnærming ut fra en evangelikal grunnholdning.

Kurset i *Religion og etikk* tar sikte på å gi studentene økte forutsetninger for å ta del i den etiske dialog og å trekke selvstendige konklusjoner. Kurset har normalt 24 undervisningstimer.

Vurderings- og evalueringsformer

Eksamen

Det avholdes en fire timers skriftlig eksamen. Eksamen vurderes etter gradert skala A – F.

Evaluerings

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum

Teologihistorie

McGrath Allister (2013) *Historical theology: an introduction to the history of Christian thought* second Edition

Evangelikal og karismatisk teologi

- McGrath, A.: *A Passion for Truth*. Illinois: Downers Grove 1996. Side 25-244 (219 sider)
- Marsden, G.M.: *Understanding Fundamentalism and Evangelicalism*. Grand Rapids 1991. Side 7-82 (75 sider)
- Knight III, H.H.: *A Future for Truth. Evangelical Theology in a Postmodern World*. Abingdon Press, Nashville 1997. Side 17-35 (18 sider)

- *"Lausanne-pakten" i: Berntsen, Engelsviken og Jørgensen: *Missiologi i dag*. Oslo 1994. Side 441-447 (6 sider).
- Synan, V. *The Holiness-Pentecostal Tradition. Charismatic Movements in the Twentieth Century*, Eerdmans Pub. Company, Grand Rapids, MI. second ed. 1997, pp.84-298 (214 s.)

Religion og etikk

- Gay, Craig M. *The Way of the (Modern) World*. Eerdmans, Grand Rapids, 1998, s.1-28
- Sire, James W. *Naming the Elephant. Worldview as a Concept*, IVC Academic, Downers Grove 2004, 145 sider.
- Bangstad, S. *Sekularismens ansikter*, Universitetsforlaget Oslo 2009, s.19-137 (118 s)

Teologi 2

Studiepoeng	15
Kode	TEOL 202
Undervisningssemester	Første undervisningsperiode 3. år
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Juni 2015

Forkunnskapskrav

KRLE 100 Kristendom med RLE eller tilsvarende

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *Teol 202 Teologi II* utgjør 15 studiepoeng av *Teologi 200*. *Teologi 200* skal til sammen utgjøre 40 studiepoeng og er en integrert del av studieprogrammene Bachelor i teologi og Bachelor i Praktisk teologi.

Undervisningen foregår gjennom forelesninger

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

- God kunnskap om kirkens natur og missiologiske hensikt
- Godt kjennskap til dialogen mellom teologi og naturvitenskap
- God kunnskap om ulike kristne syn på eskatologiske spørsmål

Ferdigheter

- Evne til å analysere og reflektere over teologien i ulike kristne uttrykksformer og praksiser
- Kunne diskutere ulike historiske og systematiske syn på kirken og på endetiden
- Evne til å reflektere over utfordringer for teologien i møte med andre livssyn og fortolkninger

Generell kompetanse

- Kunne samtale om og diskutere kirkens natur og hensikt
- Kunne anvende kunnskap om kirken og kirkens plass i samfunnet til å utvikle ny praksis

Kursbeskrivelser

Teologi og naturvitenskap (5 studiepoeng)

Dette kurset vil gi en innføring i den nåtidige dialogbevegelsen mellom naturvitenskap og teologi. Denne dialogbevegelsen angir et stadig voksende forskningsområde som består av en rekke

tilnæringsmåter og miljø. Kurset vil gi innsikt i noen av de viktigste tilnæringsmåter og tema i dialogen. Kurset berører historiske og aktuelle forståelser av forholdet mellom teologi og naturvitenskap samt utfordringer i forhold til moderne fysikk, biologi og psykologi.

Ekklesiologi (5 studiepoeng)

Kurset i *Ekklesiologi* vil gi en oversikt over hvordan kirken/menigheten framstilles i Det nye testamentet – med vekt på paulinsk ekklesiologi. Dessuten vil det på historisk grunnlag bli gitt en innføring i særtrekk ved de ulike, større ekklesiologiske tradisjonene som finnes i dag. Endelig vil studenten bli gitt et innblikk i noen aktuelle og ledende teologers tenkning om kirkens vesen og funksjon.

Eskatologi (5 studiepoeng)

Kurset i *Eskatologi* skal gi studentene en innføring i læren om de siste ting - endetiden, med vekt på en evangelikal tilnærming. Eskatologien har opp gjennom kirkehistorien vært tolket i en rekke ulike tradisjoner. I kurset legges det vekt på å belyse disse tradisjonene i et historisk, bibelteologisk og systematisk perspektiv.

Vurderings- og evalueringsformer

Eksamen

Det avholdes en 4 timers skriftlig eksamen. Eksamen vurderes etter gradert skala A – F.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum

Teologi og naturvitenskap

- Alister McGrath: science and religion 2 ed. 2010 Wiley Blackwell.
- utvalgte sider

Ekklesiologi

- Kärkkäinen, Veli-Matti 2002: *An Introduction to Ecclesiology*, Downers Grove, Ill./InterVarsity Press

Eskatologi

- Schwarz, H.: *Eschatology*. Grand Rapids, Michigan / Cambridge: William B. Eerdmans Publishing Company, 2000. Side 24-407 (383 sider)

Bibelvitenskap

Studiepoeng	10
Kode	TEOL203
Undervisningssemester	Andre undervisningsperiode 2. år
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	August 2013

Forkunnskapskrav

KRLE 100 Kristendom med RLE eller tilsvarende

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *Teol 203 Bibelvitenskap* utgjør 10 studiepoeng av *Teologi 200*. *Teologi 200* skal til sammen utgjøre 40 studiepoeng og er en integrert del av studieprogrammene Bachelor i teologi og Bachelor i Praktisk teologi.

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og seminarer.

Forventet læringsutbytte

Kunnskaper

- God kunnskaper i Det gamle og Det nye testamentets teologi
- Evne til å se Det gamle og Det nye testamentet i relasjon til hverandre, både deres likheter, ulikheter og utviklingen mellom dem
- God kjennskap til sentrale forskningsspørsmål innenfor bibelvitenskapen

Ferdigheter

- Evne til selvstendig refleksjon over og analyse av Det gamle og Det nye testamentets teologi
- God evne til å arbeide metodisk og eksegetisk med bibeltekster

Generell kompetanse

- Ha tilegnet seg en historisk og kanonisk forståelse av Det gamle og Det nye testamentet
- Så god forståelse av Det gamle og Det nye testamentes teologi at de kan formidle det i undervisning og forkynnelse.

Kursbeskrivelser

Teol 203 består av to kurs: Det gamle testamentes teologi og Det nye testamentes teologi. Sistnevnte med hovedvekt på paulinsk teologi. Hvert kurs gir 5 studiepoeng.

Kurset i Det gamle testamentets teologi skal gi en generell innføring i de viktigste sider ved Det gamle testamentets teologi etter en godkjent kursbok.

Kurset i Det nye testamentets teologi skal gi en generell innføring i Paulus-brevenes teologi, etter en godkjent kursbok.

Vurderings- og evalueringsformer

Eksamen

I dette emnet skriver studenten en seminaroppgave på 3500 ord under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- innledende oppgaveseminar
- innlevering av oppgaveutkast, inkludert problemstilling og selvvalgt pensum
- en veiledningssamtale med faglærer/veileder
- presentasjon av oppgavens problemstilling og struktur i grupper (avsluttende oppgaveseminar)
- minst 75 % deltagelse på obligatoriske seminartimer
- skriftlig emneprøve på 90 minutter med kortsvarsoppgaver fra pensum

Studenter som ikke følger undervisning ved skolen kan søke om alternativ eksamensform (skriftlig 4 timers eksamen) Søknad må sendes senest en uke etter at undervisningsperioden for emnet har startet, *bruk eget skjema*

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum

Det Gamle Testamentet

- Robin Routledge: *Old Testament Theology, A Thematic Approach* Apollos, Nottingham 2008

Det Nye testamentet

- Karl Olav Sandnes: *I Tidens Fylde* En innføring i Paulus' teologi Luther Forlag, Oslo 1996

IFO119 Kommunikasjon

Studiepoeng	10
Kode	IFO119
Undervisningssemester	Andre undervisningsmodul
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	Høgskolelektor Hildegunn T. Schuff
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Juni 2015

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *IFO119 Kommunikasjon* utgjør 10 studiepoeng av *IFO100 Interkulturell forståelse*. Emnet inngår også i bachelorgrader i teologi og musikk, og kan brukes som valgemne i andre studieløp ved ATH.

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og praktiske øvelser.

Forventet læringsutbytte

1. Kunnskapsmål
  - a. Kunne forklare og drøfte ulike kommunikasjonsmodeller
  - b. Kunne gjøre rede for hva interkulturell kompetanse innebærer på kunnskaps-, ferdighets- og holdningsnivå
  - c. Kunne gjøre rede for sentrale dimensjoner ved kommunikasjon som verbal og nonverbal kommunikasjon, multimodalitet, relasjoner og konfliktløsning
2. Ferdighetsmål
  - a. Kunne trekke på kunnskapen om kommunikasjon og i konkrete samhandlingssituasjoner, og reflektere rundt egen kommunikasjon
  - b. Kunne legge til rette for gode samtaler og samspill i grupper
  - c. Kunne tilpasse formidlingen av et budskap til kontekst og målgruppe
3. Generell kompetanse
  - a. Kunne vise respekt og åpenhet i møte med mennesker med ulik kulturbakgrunn og ulike meninger
  - b. Kunne reflektere omkring egne kommunikasjonsvaner, kultur og holdninger til andre mennesker
  - c. Kunne kommunisere et budskap på ulike måter, tilpasset kontekst og målgruppe

Kursbeskrivelse

Kultur og kommunikasjon

Kurset gir en innføring i grunnleggende kommunikasjonsteori. Sentrale temaer er språk og oversettelse, nonverbal kommunikasjon, kulturkontekst og interkulturell kommunikasjon, konflikthåndtering og forsoning. Kurset tar også for seg dialog mellom mennesker og på samfunnsplan.

Kreativ og kontekstuell formidling

Kurset gir en praktisk innføring i kreativ kommunikasjon der man skal øve seg i å tilpasse kommunikasjonen til kontekst og målgruppe. Blant temaene er ulike virkemidler og samspillet mellom dem, mulitmodalitet, fortellerkunst, mottaker orientert kommunikasjon og målrettet formidling.

Eksamens- og evalueringsformer

Eksamen

Eksamen er todelt og består av en praktisk formidlingsoppgave i grupper og en muntlig eksamen som inneholder refleksjon rundt formidlingsoppgaven og teori. Praktisk eksamen og muntlig eksamen teller 50 % hver, og vurderes etter gradert skala A – F.

Studenter som ikke har anledning til å følge seminarundervisningen, kan søke om å levere en individuell praktisk formidlingsoppgave med refleksjon skriftlig i stedet.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem

Pensum:

Kultur og kommunikasjon

Dahl, Ø.: *Møter mellom mennesker. Interkulturell kommunikasjon*. Oslo 2001.. (250 sider)

Svare, Helge: *Den gode samtalen. Kunsten å skape dialog*. Pax 2006. S. 7-158 og 271-272 (154 sider).

Schuff, Hildegunn (2013): "Veier videre. Forsoning i krigsflyktningers liv", s. 252-271 i Schuff, Salvesen og Hagelia (red.): *Forankring og fornyelse. Festskrift for Ansgarskolen 1913-2013*. Kristiansand: Portal Akademisk. (20 sider)

Kreativ og kontekstuell formidling

Engbretsen, Martin: *Skrift/bilde/lyd: analyse av sammensatte tekster*. Høyskoleforlaget 2010. Innledning (18 sider)

Eide, Hilde og Tom Eide (2008): *Kommunikasjon i relasjoner. Samhandling, konfliktløsning, etikk*. Kap 14 og 16 (40 sider).

Kvalbein, Asbjørn: *God kontakt. Praktisk kommunikasjonslære*. IJ-forlaget/Høyskoleforlaget 2000. Kap. 5, 9, 12-13, (48 sider).

Ruud, Even: *Varme øyeblikk. Om musikk, helse og livskvalitet*. Unipub 2001. S. 5-6 og 105-141 (39 sider).

Samset, Helga: *Bibelfortellerboka. Kino i hodet til barn og unge*. Oslo: Verbum. (ca 160 sider)

Søgaard, Viggo *Media in Church and Mission Communicating the Gospel*. William Carey Library 1993 kap 2 og 5 (ca. 30 sider)

Examen Philosophicum

Studiepoeng	10
Kode	EXP 101
Undervisningssemester	3. undervisningsperiode
Stuedsted	Ansgarskolen
Emneansvarlig	Førstelektor Bjørn Øyvind Fjeld
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Desember 2012

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet EXP 101 er sammen med emnet EXP 105 eller 103 obligatorisk i alle bachelorgrader ved ATH

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og i tillegg seminarer for de som velger å skrive seminaroppgaver.

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål:

1. Ha kunnskap om ulike virkelighetsbilder og filosofiske kunnskapsidealer i ulike historiske epoker
2. God kjennskap antikkens dydsforståelse, middelalderens ideologiske systembygging og nyere tiders politiske liberalisme, kulturelt mangfold og minoritetsproblemer.
3. God kunnskap om etisk argumentasjon, normative etiske teorier og forstå hvordan disse kan begrunnes.

Ferdighetsmål:

1. Utvikle evne til å reflektere over og anvende de forskjellige kunnskapsidealer i aktuelle utfordringer og ideologiske debatt
2. Kunne vurdere etiske problemstillinger, anvende fagstoffet og begrunne valgte posisjoner i forhold til aktuelle samfunnsutfordringer
3. Kunne reflektere kritisk og begrunne egne standpunkter i etiske spørsmål

Generell kompetanse

1. God innsikt i hvordan antikk og klassisk filosofi preger vårt samfunn

God forståelse for forholdet mellom etiske metoder, vurderinger og begrunnelser

Kursbeskrivelse

Filosofi- og vitenskapshistorie (7 studiepoeng)

Kurset i *Filosofi- og vitenskapshistorie* skal gi studentene en innføring i europeisk filosofihistorie. I faget legges det vekt på å beskrive noen av de mest grunnleggende problemer angående virkelighetsbilde, erkjennelse og etikk. Studentene vil måtte arbeide med ulike virkelighetsbilder og kunnskapsidealer som er blitt fremsatt gjennom historiens gang.

Samtidig søkes det å gi en analyse av gyldighetskriterier for kunnskap og hvordan disse kriteriene har forandret seg i vekselvirkning med den samfunnsmessige utvikling. Perspektivet inkluderer hvordan synet på mennesket har forandret seg i lys av filosofiske, religiøse og vitenskapelige idéer. Dessuten tar faget sikte på å gi studentene kjennskap til etiske og politiske forestillinger og idealer i ulike historiske epoker. Man vil se spesielt på hvordan slike oppfatninger er begrunnet og hvordan de vurderes.

Etikk (3 studiepoeng)

Kurset i *Etikk* tar sikte på å gi en historisk og systematisk innføring i etikk. I den historiske delen vil det bli lagt særlig vekt på å fremstille de sentrale linjer i den etiske og politiske idéhistorie fra antikken og frem til vår egen tid. Med utgangspunkt i dyder og idealer i antikken, trekkes linjene frem mot de siste tiårs politiske liberalisme med vekt på kulturelt mangfold og minoritetsproblemer.. Faget vil også legge vekt på noen av de "forstyrrende" stemmer underveis i historiens løp, som f.eks. Rousseaus sivilisasjonskritikk, Nietzsches kritikk av den herskende moral, og ikke minst de ulike syn på betydningen av kjønn i moral og politikk.

I den systematiske delen vil det bli lagt særlig vekt på emnene *etisk argumentasjon* og *normative etiske teorier*. Et viktig spørsmål vil være hvordan vi kan forstå sentrale etiske begreper som verdier, normer og etiske teorier og hvordan disse kan begrunne valg av handlingsalternativ.

Vurderings- og evalueringsformer

Eksamen

Alternativ a: En firetimers skriftlig skoleeksamen Gradert karakter A-F

Alternativ b: En seminaroppgave på 3500 ord under veiledning. Oppgaven vurderes etter gradert skala A – F. For å få vurdert oppgaven, må følgende elementer være fullført og bestått:

- *innledende oppgaveseminar*
- *innlevering av oppgaveutkast*
- *en veiledningssamtale med faglærer/veileder*
- *minimum 75 % fremmøte på seminartimene*
- *skriftlig emneprøve på 90 minutter med kortsvarsoppgaver fra pensum*

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum:

Filosofi- og vitenskapshistorie

Litteratur (ca 500 sider)

Tollefsen, T. m.fl.: *Tenkere og ideer. Filosofiens historie fra antikken til vår egen tid.* Gyldendal Norsk Forlag, 2. utgave, 4. opplag 2002. Side 22-557 (535 sider).

Etikk

Litteratur (ca 200 sider)

Johansen, K. E. og A. J. Vetlesen: *Innføring i etikk.* Universitetsforlaget, Oslo 2000. Side 12-215 (203 sider).

Examen Facultatum (allmenn variant)

Studiepoeng	10
Kode	EXP 105
Undervisningssemester	3. undervisningsperiode
Stuedsted	Ansgarskolen
Emneansvarlig	Førsteamanuensis Reidar Salvesen
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Januar 2015

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet EXP 105 er sammen med emnet EXP 101 obligatorisk i ATHs bachelorgrader i teologi, musikk og interkulturelle studier

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og oppgaveseminar.

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål:

- Grunnleggende kunnskap om vitenskapsfilosofiens grunnproblemer og tradisjoner
- Grunnleggende kjennskap til hypotetisk deduktiv og hermeneutisk metode
- Godt kjennskap til historie, tradisjon og sentrale perspektiver innenfor naturvitenskap, samfunnsfag og humaniora.
- Godt kjennskap til utvalgte forskningsinnsatser innen musikk, teologi, psykologi og interkulturelle studier.
- Grunnleggende kunnskap om tverrfaglige perspektiver, muligheter og utfordringer

Ferdighetsmål:

- Evne til å reflektere over vitenskapeligheten til teorier og hypoteser
- Forståelse for hvordan fortolkningsprosesser kan foregå
- Evne til å reflektere over egen fagtradisjon i forhold til andre fag og vitenskapstradisjoner
- Forståelse for forholdet mellom en vitenskapelig og mer praktisk/ utøvende tilnærming til et fag / fagfelt
- Kunne formulere og presentere hovedstandpunkter i vitenskapsfilosofi med vekt på eget fagfelt

Generell kompetanse

- God forståelse for forholdet mellom fag og samfunn med vekt på etiske utfordringer
- Evne til å tenke kritisk og etisk om metodebruk
- God forståelse for forholdet mellom vitenskapelige metoder og resultater

Kursbeskrivelse

Vitenskapsfilosofi og hermeneutikk (5 studiepoeng)

Kurset i *Vitenskapsfilosofi og hermeneutikk* skal gi studentene en innføring i noen av vitenskapsfilosofiens grunnproblemer. Stikkord er: Hvor sikker kunnskap kan vi oppnå i vitenskapen? Hvordan kan man skille mellom vitenskap og skinnvitenskap? Hvor enhetlige er egentlig vitenskapene, og hvor lett er det å sammenligne teorier med bakgrunn i ulike vitenskapelige grunnoppfatninger? Forskjellige synspunkt på problemene blir presentert for ulike filosofiske retninger i vårt århundre.

Videre tas det sikte på å drøfte inngående *hermeneutiske* spørsmål, da man i nesten alle fag er opptatt av å *fortolke* og *forstå* tekster og andre vitnesbyrd.

Vitenskap-, fag- og forskningshistorie (5 studiepoeng)

Kurset skal gi studentene en allmenn innsikt i vitenskapens historie, metoder og etiske aspekter. De ulike vitenskapstradisjonens historie og utvikling skal belyses. Kurset skal med utgangspunkt i ATHs fagområder gi eksempler på viktige forskningsinnsatser innenfor de ulike fag og forskningsfelt. Studenten skal lære om de ulike fags særtrekk og hvordan en kan tenke og arbeide tverrfaglig både innenfor og på tvers av vitenskapelige tradisjoner. Studentene skal videre få innsikt i sentrale forskningsetiske perspektiver og utfordringer.

Eksamens- og evalueringsformer

Eksamen

Hjemmeeksamen – Oppgave gis av faglærer via It's learning, og studentene får 8 arbeidsdager på å besvare oppgaven. Hjemmeeksamen kan bestå av en stor eller to - tre mindre oppgaver.

Opgaven kan enten bestå av en essayoppgave på 3000 ord eller tre mindre essayoppgaver a 1200 ord.

Obligatorisk oppgaveseminar: Studenter som skal avlegge hjemmeeksamen i emnet EXP105 må delta på obligatorisk oppgaveseminar. Seminaret har et omfang på 6 timer.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum:

Vitenskapsfilosofi og hermeneutikk Litteratur (ca. 300 sider)

da Silva & Salvesen: *Vitenskapsfilosofi*. ATH 2008.

Krogh, T. m.fl.: *Historie, forståelse og fortolkning. De historisk-filosofiske fags fremvekst og arbeidsmåter*. 4. utgave, 3. opplag. Oslo 2004 Gyldendal Akademisk. Side 201-274 kap 9 (73 sider).

Vitenskap, fag og forskningshistorie Litteratur (ca. 400 sider)

Fellespensum

- Krogh, T. m.fl.: *Historie, forståelse og fortolkning. De historisk-filosofiske fags fremvekst og arbeidsmåter*. 4. utgave, 3. opplag. Oslo 2004 Gyldendal Akademisk Kap 1-6, 11-14 (280 sider)
- Skjegstad, Salvesen og Schuff: *Evangelium, kunnskap og engasjement gjennom 100 år En historie om Ansgarskolen i Forankring og fornyelse* Portal forlag 2013 S 11-40 Kap 1 (29 sider)
- Grimen, Harald *Samfunnsvitenskapelig tenkemåte* Universitetsforlaget 3 utg. 2004 side 18-68 kap 2 (50 sider)
- Sørensen, Knut og (red.) (1997): *Perspektiver på tvers: disiplin og tverrfaglighet på det moderne forskningsuniversitetet*. Kap 1-2 s 9-28 (20 sider). Tilgjengelig på nett:
- <http://www.nb.no/nbsok/nb/603126369a5c490e374dd5c33506aa18.nbdigital?lang=no#0>

Særpensum musikk (ca. 100 sider)

- Even Ruud Kompendium i systematisk musikkvitenskap

Særpensum teologi (ca. 100 sider)

- Gravem, Peder. Ein paradigmekonflikt i systematisk teologi: Pannenberg og Lindbeck som dømme. *Tidsskrift for teologi og kirke* 2003 ;Volum 74.(3) s. 179-192
- Henriksen, Jan-Olav: *Teologi i dag – samvittighet og selvkritikk*, 2007, 25-52
- Henriksen, Jan-Olav: *Tegn, tekst og tolk: teologisk hermeneutikk i fortid og nåtid*. Universitetsforlaget. 1994, sider 135-158,

Særpensum interkulturelle studier (ca. 100 sider)

- Drønen, Tomas Sundnes (2011): «Sannhet, metode og gyldne øyeblikk», s. 17-32 i Drønen, Fretheim og Skjortnes (red.) (2011): *Forståelsens gyldne øyeblikk. Festskrift til Øyvind Dahl*. Tapir akademisk forlag 2011. (15 s.)
- Jensen, Iben (2011): «Postkulturell kommunikasjon», s. 47-62 i Drønen, Fretheim og Skjortnes (red.) (2011): *Forståelsens gyldne øyeblikk. Festskrift til Øyvind Dahl*. Tapir akademisk forlag 2011. (15 s.)
- Skjortnes, Marianne (2011): «Kultur og utvikling – når ulik rasjonalitet møtes», s. 77-89 i Drønen, Fretheim og Skjortnes (red.) (2011): *Forståelsens gyldne øyeblikk. Festskrift til Øyvind Dahl*. Tapir akademisk forlag 2011. (12 s.)
- Jøssang, Asle (2011): «Forskning i et interkulturelt perspektiv», s. 139-150 i Drønen, Fretheim og Skjortnes (red.) (2011): *Forståelsens gyldne øyeblikk. Festskrift til Øyvind Dahl*. Tapir akademisk forlag 2011. (10 s.)
- Johannessen og Haus (2011): «Kultur – til nytte og besvær», s. 224-236 i Drønen, Fretheim og Skjortnes (red.) (2011): *Forståelsens gyldne øyeblikk. Festskrift til Øyvind Dahl*. Tapir akademisk forlag 2011. (12 s.)
- Eriksen, Thomas H. (1993): «Kulturoversettelse: Felles praksis og kontekstualisering», i *Norsk Antropologisk Tidsskrift* nr. 1, 1993 (14 s)

- Hiebert, Paul G. (2008): «Worldviews in Human Contexts» og “Methods for Analyzing Worldviews”, kap. 3-4, s. 71-104 I *Transforming Worldviews: An Anthropological Understanding of How People Change*. Grand Rapids: Baker Books 2008 (34 s)

Praksis

Studiepoeng	10
Kode	PRA201
Undervisningssemester	3. undervisningsperiode 3. år
Studiested	Praksisplasser
Emneansvarlig	Førstelektor Øyvind Skjegstad
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	August 2015

Forkunnskapskrav

Minst 140 av de obligatoriske emnene i bachelor i praktisk teologi eller tilsvarende

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *PRA201Praksis* utgjør 10 studiepoeng av *PRA200 fordypning i praktisk teologi* i studieprogrammet *Bachelor i Praktisk Teologi*. *PRA200* skal til sammen utgjøre minst 40 studiepoeng

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Utvikle dypere forståelse for praksisfeltets særtrekk, utfordringer og muligheter
- Bedre kjennskap til egne ferdigheter som leder og forkynner
- Utvikle en dypere forståelse for hvordan strukturer og organisasjonsmodeller former praksis.

Ferdighetsmål

- Bli mer bevisst hvordan en kan benytte sine ferdigheter, styrker og svakheter.
- Utvikle større evne til å reflektere over rollen som leder
- Utvikle kommunikasjons- og forkynnererfner

Generell kompetanse

- Bli kjent med hvordan egne styrker og svakheter aktualiseres i en yrkessituasjon
- Utvikle en dypere forståelse for praksisfeltets yrkesetiske utfordringer
- Utvikle en dypere kalls og tjenesteforståelse

Kursbeskrivelse

Praksis (10 studiepoeng)

Praksisen har som målsetning å føre praktikanten dypere inn i praksisfeltet og tjenestens egenart, bearbeide teoretisk kunnskap samt utvikle studentens praktiske dyktighet. Denne målsetningen søkes oppfylt ved at studenten gjennom *observasjon* og *deltagelse* får et så utfyllende bilde som mulig av praksisfeltets ulike virksomhetsgreiner og det totale engasjement. Videre skal studenten delta i praksisfeltets arbeid i den hensikt å lære seg selv bedre å kjenne med hensyn til *holdninger*, *personlige forutsetninger* og *gaveutrustning* for tjeneste.

I praksisperioden skal praktikanten gjennomføre prioriterte arbeids- og tjenesteoppgaver, som er sentrale for praksisfeltet, under nær oppfølging av veileder, hvor det også tas hensyn til studentenes

særskilte utrustning og fremtidige tanker for valg av yrke. Den ukentlige veiledningssamtale og den felles evaluering av praksistidens rapporter står sentralt

Refleksjon er et viktig nøkkelord som gjør seg gjeldende på alle felt; både med hensyn til de profesjonelle ulikheter og særpreg, ens egen tjeneste og kallsidentitet, lokalmenighetens funksjon i samfunnet, samt evangeliet kontekstualisert i møte med det moderne menneske.

Praiskskatalog

En praksisperiode på 6 uker gjennomføres i tråd med retningslinjene i praksiskatalogen.

Vurderings- og evalueringsformer

Emnet vurderes til bestått / ikke bestått etter gjennomført 6 ukers praksis. Alle rapporter og evalueringer gitt i praksiskatalogen skal være fullført og godkjent.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Forkynnelse og gudstjeneste

Studiepoeng	10
Kode	PRA202
Undervisningssemester	3. undervisningsperiode 3. år
Studiested	Ansgarskolen
Emneansvarlig	Dosent Lars Råmunddal
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	

Forkunnskapskrav

Minst 140 av de obligatoriske emnene i bachelor i praktisk teologi eller tilsvarende

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *PRA202 forkynnelse og gudstjeneste* utgjør 10 studiepoeng av *PRA200 fordypning i praktisk teologi* i studieprogrammet *Bachelor i Praktisk Teologi*. PRA200 skal til sammen utgjøre minst 40 studiepoeng.

Undervisningen foregår gjennom obligatoriske forelesninger, seminarer og studietur/feltstudier. Annethvert år avholdes 14 dagers studietur til utenlands (for tiden til USA). Annethvert år er det feltstudiet med besøk på gudstjenester i minst 3 ulike sammenhenger. Fra studietur eller feltstudiet skal det skrives en feltrapport på 2500 ord

Obligatoriske forelesninger: Kandidater må ha deltatt på minst 75 % av de obligatoriske samlingene og fått godkjent feltrapport for å kunne avlegge eksamen.

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Kjennskap til den kristne gudstjenestens historie og ulike gudstjenestetradisjoner – med vekt på den lavkirkelige og frikirkelige gudstjenestetradisjon.
- God kunnskap om gudstjenestens ulike former og dens plass og funksjon i kristent arbeid i dag.
- Innsikt i den kristne forkynnelsens historie og ulike former – og god innsikt i forkynnelsens plass og funksjon i dagens menighetsliv og gudstjeneste.
- Innsikt i prekenlære i sin alminnelighet og bibelutleggende forkynnelse i særdeleshet

Ferdighetsmål

- Kunne reflektere helhetlig om gudstjenestens og forkynnelsens plass og funksjon i dagens menighetsliv.
- Kunne arbeide med ulike typer forkynnelse og undervisning fra idestadiet til gjennomført preken.
- Kunne planlegge og lede gudstjenester, herunder forrette kirkelige handlinger.

Generell kompetanse

- Pastoral kompetanse på gudstjenestepanlegging og gjennomføring
- Pastoral kompetanse på forkynnelse og *undervisning* i menighetssammenheng og i kristen gudstjeneste

Kursbeskrivelse

Kristen Forkynnelse (4 studiepoeng)

Kurset Kristen forkynnelse skal hjelpe studentene til å forstå hva som er kristen forkynnelse med særlig vekt på prekenen som kommunikasjon. Undervisningen skal utfordre studentene til å arbeide med seg selv og sin prekenforberedelse, slik at de kan oppøve ferdigheter til å preke aktuelt og levende til dagens mennesker. Tema for undervisningen vil være ulike dimensjoner ved forkynnelsen som: forkynnelsens basis, forkynnerens personlige liv, forholdet mellom tilhørere og forkynnelsen, forholdet mellom tekstforståelse, utleggelse og anvendelse, struktur og stil, illustrasjoner, utførelse samt ulike forkynnelsessituasjoner (kasualia). Gjennom praktiske øvelser vil studentene få erfaring med forberedelse og fremføring av andakter og prekener. Vielser og gravferd ligger også under dette kurset.

Kristen Gudstjeneste (6 studiepoeng)

Kurset Kristen gudstjeneste skal hjelpe studenten til å gjennomtenke gudstjenestens utforming og funksjon i den sammenheng man arbeider. I kurset vil utvikling av ulike typer gudstjenester stå sentralt, og gudstjenesteutvikling i en norsk frikirkelig og lavkirkelig sammenheng vektlegges. Som bakgrunn for det aktuelle arbeid med gudstjenesten, vil det i kurset også bli gitt en innføring i gudstjenestens historie og tradisjoner – samt dens teologi og liturgi. Gjennom caseoppgaver vil studenten bli trent i praktisk gudstjenesteutviklende arbeid. Nattved og dåp ligger også under dette kurset

Vurderings- og evalueringsformer

Eksamen

Hjemmeeksamen – Oppgave gis av faglærer via It's learning, og studentene får 8 arbeidsdager på å besvare oppgaven. Hjemmeeksamen kan bestå av en stor eller to - tre mindre oppgaver.

Oppgaven kan enten bestå av en essayoppgave på 3000 ord eller tre mindre essayoppgaver a 1200 ord.

Feltrapport 2500 ord fra feltstudiet eller studietur må være godkjent for at studenten får adgang til å avlegge eksamen

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum:

Forkynnelse

Eldebo, R.: *Det homiletiska rummet : mötet mellan predikant och lyssnare*. Örebro: Libris, 2005. Side 11-154 (143 sider) ISBN 91-7195-751-0

Dessuten enten:

Robinson, H.W., *Biblical Preaching. The development and Delivery of Expository Preaching*. Grand Rapids, Baker 1980, 208 pages.

Eller ca. 150 utvalgte sider fra

Nordhaug, H., *...så mitt hus kan bli fullt. En bok om prekenen*. Luther Forlag, Oslo 2000, 242 sider

Gudstjeneste

Segler, F.M. og R. Bradley: *Christian Worship. Its Theology and Practice*, (3rd Edition), Nashville, Tennessee: B&H Publishing Group, 2006 (utvalgte sider)

og

Baden, P.A. (ed.): *Exploring the Worship Spectrum, 6 Views*, Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 2004, (utvalgte sider)

Ledelse og menighetsutvikling

Studiepoeng	5
Kode	PRA203
Undervisningssemester	Gunnar A. Nordby
Studiested	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	Høgskolelektor Gunnar A. Nordby
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Februar 2013

Forkunnskapskrav

KRLE 100 Kristendom m/ RLE eller tilsvarende

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *P2003 Ledelse* utgjør 10 studiepoeng av *PRA200 fordypning i praktisk tologi* i studieprogrammet *Bachelor i Praktisk Teologi*. PRA200 skal til sammen utgjøre minst 40 studiepoeng

Undervisningen foregår gjennom forelesninger.

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- Grunnleggende kunnskap om utvalgte ledelsesteorier og modeller for menighetsutvikling
- Grunnleggende kunnskap om lederrollens utfordringer og muligheter i en menighetsbyggende kontekst
- Grunnleggende innsikt i hva som særpreger lederskap i lys av nytestamentlig ekklesiologi og i noen bibelske ledermodeller

Ferdighetsmål

- Kunne kritisk vurdere ulike lederskapsteorier bruksverdi i lys av menighetens identitet og oppdrag
- Kunne ut fra et ledersynspunkt vurdere hva som er en menighets/organisasjons behov og nødvendig videre utvikling og retning og kunne bidra til strategisk planlegging og gjennomføring
- Kunne anvende teori om lederskap og menighetsutvikling på ulike nivåer i menigheten/organisasjonen
- Kunne reflektere omkring egen rolle som leder i en menighetsbyggende kontekst og kunne utvikle og oppdatere seg som leder

Generell kompetanse

- Kunne utvikle sin identitet og integritet som leder både i sekulær og kirkelig sammenheng
- Kunne bidra til å utvikle god lederkultur i menighet og organisasjon
- Kunne utvikle kompetanse til å lede og utvikle menigheter i vår tid

Kursbeskrivelse

Kurset skal gi en grunnleggende innføring i faget ledelse til bruk i samfunn, kultur og kirke – med vekt på en menighetsutviklende lederrolle. Studentene skal kjenne til den vanlige organisatoriske og samfunnsmessige bruk av begreper og modeller innenfor ledelse, grunnleggende tenkning innenfor institusjonell forståelse av lederrollen. Spesielt vektlegges forståelsen av hva som særpreger lederskap i en menighetskontekst. Undervisningen skal også legge til rette for læring og refleksjon omkring egen rolle, forutsetninger og egenskaper som leder – med vekt på den menighetsbyggende kontekst.

Vurderings- og evalueringsformer

Eksamen

Det avholdes en 4 timers skriftlig eksamen. Eksamen vurderes etter gradert skala A – F.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum:

Berg, Morten Emil: Ledelse; Verktøy og virkemidler, Universitetsforlaget 3. utgave 2008:
S. 21 – 190 + 205 – 213 175 sider

Råmunddal, Lars: "Hva er menighet og hvorfor menighetsutvikling?" – i: *Perspektiver på menighetsutvikling og endringsledelse*, Jan Inge Jenssen, Lars Råmunddal og António Barbosa da Silva (planlagt utgitt 2013)

Råmunddal, Lars: "Den normative basis: Et bibel-teologisk normativt perspektiv, i: *Perspektiver på menighetsutvikling og endringsledelse*, Jan Inge Jenssen, Lars Råmunddal og António Barbosa da Silva (planlagt utgitt 2013)

Råmunddal, Lars: "En helhetlig strategisk tilnærming til utvikling og vekst i menighet", i: *Perspektiver på menighetsutvikling og endringsledelse*, Jan Inge Jenssen, Lars Råmunddal og António Barbosa da Silva (planlagt utgitt 2013)

Sørhaug, Tian: Om Ledelse, Universitetsforlaget 1996 (kan fås i særtrykk)
s. 21 – 33 + 39 – 69. ca. 40 sider

Personlighetspsykologi og sjelesorg

Studiepoeng	10
Kode	PRA204
Undervisningssemester	2. undervisningsperiode 3. år
Stuedsted	Ansgarskolen
Emneansvarlig	
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	september 2013

Forkunnskapskrav

KRLE 100 Kristendom m/ RLE eller tilsvarende

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *PRA204 personlighetspsykologi og sjelesorg* utgjør 10 studiepoeng av *PRA200 fordypning i praktisk teologi* i studieprogrammet *Bachelor i Praktisk Teologi*. *PRA200* skal til sammen utgjøre minst 40 studiepoeng

Undervisningen foregår gjennom forelesninger og seminarer.

Forventet læringsutbytte

Kunnskapsmål

- God kjennskap til sjelesorgens egenart, historie og ulike tradisjoner
- God kunnskap om sentrale arbeidsmåter innen sjelesorg
- Kjennskap till personlighetspsykologien som fagområde
- God kjennskap til noen sentrale teorier og utvikling av personlighet og personlighetstyper
- God kjennskap til enkelte teorier om trosutvikling og dannelse av gudsbilder

Ferdighetsmål

- Kunne identifisere og reflekter over de ulike roller i et sjelesørgerisk møte
- Evne til å utvikle en metodisk sjelesørgerisk praksis
- Kunne utvikle bedre selvinnsikt, selvforståelse og forståelse for den andre

Generell kompetanse

- God forståelse for sjelesørgerens rolle og for sjelesorgens mandat
- Utvikle forståelse for forholdet mellom personlighet og gudsrelasjon

Kursbeskrivelse

Personlighetspsykologi (5 studiepoeng)

Kurset *Personlighetspsykologi* skal gi studentene kjennskap til personlighetspsykologiens hovedområder. Eksempler på emner som kurset vil behandle er personlighet og personlighetsteorier, individuelle ulikheter, personlighetspsykologiens teorier, selvet og enkelte personlighetstester.

Innføring i sjelesorg (5 studiepoeng)

Kurset *Innføring i sjelesorg* skal gi studentene en helhetlig forståelse av sjelesorgens plass og innhold i menighetenes liv og virke. Det skal gi kunnskap og ferdigheter i å utøve sjelesorg både med tanke på å møte enkeltmennesker og å bygge sunne fellesskap. Målet er å styrke forutsetningene for å forstå både seg selv og andre bedre. Videre vil kurset fokusere på det sjelesørgeriske møtet: Hvem er aktørene? Hva skjer mellom dem? Hvordan blir dette møtet påvirket av selvforståelsen til dem som møtes? Hvilke faktorer kan fremme en god dialog? Hvilke åndelige og eksistensielle spørsmål er relevante? Kurset vil også gi innsikt i religionspsykologiske aspekter og teorier: Hvilken sammenheng er det mellom tilknytning til tidlige omsorgspersoner og tilnærming til tro? Hvordan dannes og endres menneskers indre gudsbilder? Hva er religiøs modning/trosutvikling og hvordan kan det sjelesørgeriske møtet fremme denne? Kurset vil synliggjøre hva som er sjelesorgens egenart, i lys av den treenige Gud, og trekke linjer mellom sjelesorg, terapi og andre samtaleformer.

Gjennom undervisning, faglig refleksjon, case-studier og litteratur skal kurset bidra til å fremme personlig og åndelig modning hos den enkelte student. Det skal også gi grunnlag for å utvikle større selvinnikt i forhold til å ta vare på deg selv og andre.

I kurset sjelesorg er det obligatoriske forelesninger, minimum 75 % fremmøte. Studentene skal skrive et to siders refleksjonsnotat basert på erfaringer fra forelesningene.

Eksamens- og evalueringsformer

Eksamen

Det avholdes en 4 timers skriftlig eksamen

Eksamen vurderes etter gradert skala A – F

Refleksjonsnotatet må være levert og godkjent for at en skal kunne få avlegge eksamen.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum:

Personlighetspsykologi

Larsen, R. J. & D. M. Buss: *Personality Psychology. Domains of Knowledge About Human Nature*. New York: McGraw-Hill, 2005 (Pensum: utvalgte sider). ISBN 0-07-111149-2

Sjelesorg

Bergem, A. (2011). Som epler av gull. En bok om kristen sjelesorg. *Kunsten å utøve sjelesorg* (Bind 2). [Oslo]: Kolofon.

Bergem, A. (2008). Som epler av gull. En bok om kristen sjelesorg. *Sjelesorgens prinsipielle grunnlag og egenart* (Bind 1). [Oslo]: Kolofon. **(Kun utdrag fra denne)**

*Ulike artikler fra *Tidsskrift for sjelesorg* av Engedal L. G. og Okkenhaug B.

*Artikler innen religionspsykologi om trosutvikling og dannelse av gudsbilde

* fås fra faglærer

Personlig og pastoral utvikling

Studiepoeng	5
Kode	PRA205
Undervisningssemester	1. undervisningsperiode 3. år
Stuedsted	Ansgarskolen
Emneansvarlig	Høgskolelektor Jens Petter Jørgensen
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Januar 2015

Forkunnskapskrav

KRLE 100 Kristendom m/ RLE eller tilsvarende

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *PRA205 personlig og pastoral utvikling* utgjør 5 studiepoeng av *PRA200 fordypning i praktisk teologi* i studieprogrammet *Bachelor i Praktisk Teologi*. *PRA200* skal til sammen utgjøre minst 40 studiepoeng

Undervisningen foregår gjennom obligatoriske forelesninger, seminarer, samtaler og dialoger. Som en del av kurset skal den enkelte student arbeide med sin egen troshistorie.

Forventet læringsutbytte.

Kunnskapsmål

- God kunnskap arbeidet med personlig identitet og troshistorie
- Kjennskap til teorier om sammenhengen mellom et menneskes trosliv og dets personlighetsutvikling
- Innsikt i sentrale yrkesetiske spørsmål knyttet til tjeneste i kirke og menighetsliv

Ferdighetsmål

- Ferdigheter til å arbeide med egen og andres troshistorie
- Kunne reflektere over betydningen av det å ha en tjenesteidentitet
- Evne til å reflektere over egne sterke og svake sider i møte med tjenestens utfordringer

Generell kompetanse

- Utvikle en bedre forståelse for forholdet mellom tro, kall og tjeneste
- Utvikle forståelse for egen og andres troshistorie – og kunne anvende disse med tanke på fellesskapsbyggende arbeid

Kursbeskrivelse

Personlig og pastoral utvikling (5 studiepoeng)

Kurset *Personlig og pastoral utvikling* skal gi studentene anledning til å reflektere over eget liv og troshistorie samt hjelp til å reflektere over forhold i fortiden som kan påvirke liv og tjeneste i dag. Kurset skal formidle innsikt i sammenhengen mellom et menneskes trosliv og dets personlighetsutvikling samt hjelpe studentene til å arbeide med utformingen av egen

tjenesteidentitet, der målet er at studentene skal kunne tjenestegjøre med personlig integritet og trygghet på egne sterke og svake sider. Dessuten vil kurset drøfte konfliktområder som forholdet mellom kallsforståelse og tjenestens ulike utfordringer - samt viktige yrkesetiske spørsmål.

Arbeidet med egen troshistorie

I løpet av kurset skal studentene arbeide med og skrive ned egen troshistorie etter en angitt mal. Studentene skal med bakgrunn i dette arbeidet dele refleksjoner de har gjort seg i gruppesamtaler og i en individuell samtale med kursleder. Hva og hvor mye fra eget liv som deles er det opp til den enkelte å avgjøre

Vurderings- og evalueringsformer

Eksamen

Emnet vurderes til bestått/ ikke bestått.

Krav til fullføring

- Deltagelse på minst 75 % av kursets ulike samlinger.
- Skrivning av egen troshistorie

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem.

Pensum:

Fowler, J.W.: *Faith Development and Pastoral Care*. Philadelphia 1987. Side 13-120 (107 sider)

Jørgensen, J.P.: *Sterk nok til å være svak*. Oslo 1999 (90 sider)

Malm, M.: *Veivisere*. Oslo 1991. Side 23-214 (191 sider)

Jens-Petter Jørgensen: «Når troen setter spor. Hjelp til å arbeide med din troshistorie.» Luther forlag 2014

IFO113 Misjonsvitenskap

Studiepoeng	10
Kode	IFO113
Undervisningssemester	Andre undervisningsmodul
Stuedsted	Ansgarskolen Kristiansand
Emneansvarlig	Førsteamanuensis Ingrid Eskilt
Undervisningsspråk	Norsk
Gjelder fra	Juni 2015

Forkunnskapskrav

Allmenn studiekompetanse eller realkompetanse

Emnebeskrivelse og presentasjon

Emnet *IFO113 Misjonsvitenskap* er et emne innenfor Interkulturelle studier. Emnet kan brukes som valgemne i flere av ATHs bachelorgrader.

Undervisningen foregår gjennom forelesninger.

Forventet læringsutbytte

1. Kunnskapsmål
  - a. Kunne gjengi og forklare grunnlaget og målsettingen for kristen misjonsvirksomhet med utgangspunkt i GT og NT.
  - b. Kunne gjøre rede for ulik forståelse av misjonens innhold gjennom vekslende epoker i kirkens historie fram til i dag.
  - c. Kunne forstå og gjøre rede for viktige prinsipielle spørsmål knyttet til kristen verdensmisjon i møte med dagens globaliserte samfunn.
2. Ferdighetsmål
  - a. Kunne vurdere ulike strategier, metoder og trender i kristen misjonsvirksomhet ut fra misjonens grunnlag og mål.
  - b. Kunne reflektere over eget ståsted i en misjonal kontekst.
3. Generell kompetanse
  - a. Kunne vise kritisk forståelse, respekt og engasjement for kristen misjons- og bistandsvirksomhet.
  - b. Kunne vise sensitivitet overfor andre menneskers kulturer og religiøse overbevisninger.

Kursbeskrivelse

Misjonsteologi (5 studiepoeng)

Kurset skal gi en bibelsk begrunnelse for kristen misjonsvirksomhet. Det skal gi historiske kunnskaper om ulik forståelse av det kristne misjonsoppdraget gjennom tidene og belyse viktige problemstillinger for kristen misjonsvirksomhet i dagens samfunn.

Misjonsarbeid i dag (5 studiepoeng)

Kurset skal belyse og vurdere viktige misjonsoppgaver og trender i dag og peke på utfordringer for vestlige misjonsarbeidere.

Eksamens- og evalueringsformer

Eksamen

Det avholdes en 4 timers skriftlig eksamen. Eksamen vurderes etter gradert skala A – F.

Evaluering

Det vil bli avholdt evaluering av emnets forelesninger og seminarer etter retningslinjene i Ansgarskolens kvalitetssikringssystem

Pensum:

Misjonsteologi

Engelsviken, Tormod, Jan-Martin Berentsen og Knud Jørgensen (red.): *Missiologi i dag*. Universitetsforlaget 2004. S. 15-366 (ca. 350 s.)

Misjonsarbeid i dag

Pocock Michael; Gailyn van Rheenen & Douglas McConnell: *The Changing Face of world Missions. Engaging Contemporary Issues and Trends*, Baker Academic Grand Rapid US 2005 (340 s.)